

ВЛАДИМИР САВЧЕНКО

СТРАННАТА ПЛАНЕТА

Превод от руски: Цвета Пеева, 1966

chitanka.info

Косматият огнен диск на Проксима стремително потъваше зад жълто-червените остри хребети на хоризонта. Заедно с Проксима бързо чезнеха зад зъберите гроздове едри звезди. Цялата ослепителна процедура на залеза не продължи повече от половин минута. По неподвижно висящия корпус на звездолета известно време още пробягваха отблясъци. После и той се разтвори в черната пустота.

— Погледни, Сандро — каза, без да се обръща, Новак, — ей го там Слънцето. Малко по-долу от корпуса на „Фотон“, виждаш ли го?

— Виждам...

Известно време те наблюдаваха слабата жълтеникава звездичка. В кабината на разузнавателната ракета цареше полумрак, на двамата не им се приказваше. Ракетата бе кацнала на суха, камениста площадка.

Нещо изщрака остро, светна екранът. На него се появи възбуденото лице на Патрик Лоу, дежурният в звездолета.

— Капитане! *Те* пак предаваха нещо за нас... Успях да го запиша. Пускам ви записа със забавена скорост.

Екранът мигна един-два пъти, появиха се разлети пулсиращи линии, после внезапно почнаха да се появяват и изчезват бързи като светкавици изображения. Антон Новак и Сандро Рит, затаили дъх, се взираха.

Ето я тяхната разузнавателна ракета, плъзгаща се бавно надолу, на повърхността на Странната планета... Ето двама души, прилепили се до скалите в нелепо напрегнати пози... Мярнаха се някакви опростени и непонятни, навярно символични изображения. После (Новак трепна от изненада) на екрана се появи и започна да расте неговото, на Новак лице, продълговато, изкривено от гримаса. То смешно се удължи, после се сви като детско балонче.

Сандро възмутено изсумтя.

— Това е от вчера, когато тяхната „торпедка“ пикираше право към мен — измърмори Новак. — Аз вдигнах глава... Аха, ето те и теб!

Показа се главата на Сандро Рид в прозрачния шлем на скафандъра. Чертите на лицето му бяха карикатурно изкривени... После се появиха Максим Лихо, Патрик Лоу и Юлий Торена. Те се движеха по повърхността на планетата странно наклонени напред и встрани, като че ли падаха... Отново се появиха символи. После в квадрата на екрана се вряза „торпедката“. Ясно се виждаха четирите остри конуса на носа ѝ, надлъжните ивици по пурообразното тяло,

трите плоскости на опашката, приличащи на стабилизатори на крупнокалибрена бомба. „Торпедката“ изчезна. Целия екран зае съсредоточеното лице на Ло Вей, с присвитите, тесни очи, със стърчащите на челото прави остри коси.

Екранът бавно угасна.

— Но Ло Вей не се е спускал на планетата! — извика Сандро.

— Значи, *те* наблюдават и звездолета. Ло неведнъж е излизал на борда да проверява антените.

— Наблюдават... — мрачно промърмори Сандро. — Защо самите *те* не се показват? Да не би да се боят от нас? Къде живеят? Какви са? Защо никога не показват себе си в екраните? Само „торпедките“... Кажете, Анти, и при първата ли експедиция не успяхте да ги видите?

— Да. Виждахме само „торпедките“. Впрочем тогава тези апарати повече приличаха на старинните самолети. Имаха крила и с тях се движеха в атмосферата... Да-да, тогава планетата имаше атмосфера, предимно от инертни газове. Имаше красиви червено-зелени залежи и изгреви. Не мога да проумея къде се е дянала атмосферата за някакви си двадесет години!

— Инертни газове ли? Хм... Странно, тези газове не са могли да се съединят с почвата... Кажете, не опитахте ли тогава да заловите някоя „торпедка“, а?

Новак помълча, после каза сухо:

— Опитвахме... Нали тогава загинаха Пьотр Славский и Ана. Те се бяха издигнали с вертолет да окачат металната мрежа. „Торпедките“ разрушиха винта на вертолета...

— Антон... — Сандро се запъна. — Кажете, много ли обичаше Ана?

Новак помръдна, но нищо не отговори. Сандро се смути.

— Извинявай, Антон, въпросът ми беше глупав. Но аз още никога не съм се влюбвал, разбираш ли?

В тази минута кратката час и половинова нощ на Странната планета свърши. Проксима внезапно изскочи на хоризонта. Скалите зад прозореца пламнаха, заискриха. Новак тръсна глава и стана.

— Хайде, Малчо! Ставай да събираме минерали. — Той разроши леко черните къдрави коси на Сандро. — Ех! Нима може да се обича малко?

Планетата се въртеше около оста си тъй стремително, че на екватора центробежната сила почти уравнисяваше силата на притеглянето. Но в средните ширини, където бе кацнала разузнавателната ракета, бързото въртене на планетата предизвикваше своеобразен гравитационен ефект. На повърхността можеше да се стои само ако се наклониш на петдесет градуса към полюса. Новак и Рид се катереха по скалистата равнина, извисила се като планина до хоризонта.

В шлема на Новак замига повиквателният сигнал на звездолета.

— Капитане! — зачу се напевният глас на Ло Вей. — Чувате ли ме? Имаме една идея... Чувате ли ме?

— Чувам! Казвай идеята!

— На вълните, на които ловим предаванията на тези същества, ще се опитаме да им предадем наша видеоинформация. Може би така ще съумеем да установим контакт с тях.

— Какво смятате да предадете?

— За Слънчевата система, за мястото ѝ във Вселената, за Земята, за нашите съоръжения, за научните ни изследвания... Торена предлага да им покажем нашето изкуство. Разбира се, ще трябва да предаваме всичко в ускорен темп, иначе те нищо не ще възприемат.

— Така... — Новак се замисли, заловил се за ръба на скалата. — Само вижте какво... Информация за Слънчевата система и за координатите ѝ не бива да предавате. Останалото — опитайте.

— Защо, Антон? — намеси се в разговора Сандро. — Трябва все пак да им съобщим откъде идваме!

— Не, не е нужно! — отрязва Новак. — Ние още не знаем какви са те... Ло Вей разбрахте ли?

— Добре, капитане. Това е всичко. Ще монтирам кинограмата. — И Ло Вей се изключи.

Новак забеляза капките пот по лицето на Сандро.

— Да си починем, Малчо. — Той се подпря по-солидно о скалата, седна, огледа се.

— Уф-ф! Наистина Странна планета! Къде е „горе“, къде е „долу“ — не можеш разбра... — Сандро се засмя, седна до него, занамества се по-удобно и замря: — Антон, гледай, „торпедки“! На северозапад...

Новак вдигна глава:

— Виждам...

Високо в звездната пустош се бяха появили мънички сребристи блестящи капки. Те се движеха с огромни плавни скокове: ту се спускаха към повърхността на планетата, ту отново светкавично политаха нагоре и напред.

— И все пак в тези снаряди няма живи същества — продължавайки сякаш стар спор, каза Сандро. — Никакви живи същества, освен може би бактериите, не са в състояние да понесат такива ускорения. Погледни ги какво правят!

Една „торпедка“ се бе отделила от останалите, които изчезваха зад хоризонта, и се носеше над тях като безшумна сребриста сянка. Ето, сякаш ударила се в невидима преграда, тя внезапно спря и увисна в пространството; сетне полетя надолу с все по-нарастваща скорост към острите зъбери... Неочаквано „торпедката“ отново се понесе към висините, направи лупинг и пак започна да пада надолу.

— Като че ли нас търси...

— Да, изглежда... — Новак натисна с главата си копчето за повикване на звездолета. — „Фотон“! „Фотон-2“!

— Защо?! — викна Сандро. — Те ще ни засекаат.

— Нищо. Сега ще направим малък опит... „Фотон-2“!

— Слушам ви, капитане!

— Ти ли си, Патрик? Включете системата за радиосмущения на пълна мощ, дръжте ни под нейния прицел. Когато ви дам сигнал, насочете лъча към нас.

— Добре!

... „Торпедката“ пикираше право към тях — беззвучно и ослепително като светкавица пред гръм. Сърцата на Сандро и Антон тревожно се свиха. Сребрилата капка нарастваше така стремително, че очите им не успяваха да различат никакви подробности. Но на двадесет-тридесет метра над главите им тя изведнъж спря и увисна в пустотата. От огромното напрежение на магнитното поле хоризонтът се бе изкривил. Малките камъчета наоколо се нажежиха до бяло и веднага потъмняха, истинаха. „Торпедката“ се преобърна и полетя нагоре... Сандро и Антон въздъхнаха с облекчение.

— Патрик! — каза Новак. — Включете системата за смущения на автоматично управление от моите биотокове. Иначе нищо няма да излезе! Включете лъча на максимална мощ.

— Готово! — веднага доложиха от звездолета.

Когато „торпедката“ се насочи отново към тях, Новак напрегна цялата си воля, за да се съсредоточи. „Да не пропусна необходимия миг... И да не избързам“. Събраното в юмрук съзнание преценяваше хладнокръвно и непогрешимо като автомат. „Торпедката“ беше вече на няколко десетки метра над скалите, сега щеше да задействува магнитната ѝ спирачка... Волята на Новак се концентрира до краен предел, мисълта му избухна в една-единствена, произнесена на глас дума: „Лъч!!!“

Нямата команда на мозъка бе приета от апаратурата, системата за смущение мигновено задействува. Към „торпедката“ се насочи хаос от мощни радиовълни. За нищожна част от секундата тя загуби управление и с огромна скорост се вряза в камъните. Почвата беззвучно се разтресе. Разхвърчалите се на всички страни останки от „торпедката“ блеснаха в косите лъчи на залязващата Проксима и, смесвайки се с лавината камъни, се устремиха „надолу“ към екватора.

Новак скочи тъй стремително, че за малко не загуби равновесие.

— По-скоро! — подхвърли той на Сандро. — Преди да се стъмни, трябва да успеем да намерим поне няколко парчета.

Кратката нощ Новак и Рид прекараха в експрес-лабораторията на разузнавателната ракета. Новак разглеждаше под микроскоп събраните парчета от „торпедката“, изследваше ги с острието на електронната сонда, презаписваше показанията на осцилографите в магнитната памет. Сандро направи химически анализ на парчетата, но после умората го налегна и той задряма в креслото.

Антон разглеждаше под микроскопа, за кой ли път вече, блестящите равни ръбове на парченцата и не можеше, страхуваше се да повярва. Гледаше кафявите шестостенни килийки, преплетени в причудлива мозайка, блестящите тънки слоеве бял метал, жълтите прозрачни кристалчета... Когато Проксима отново се издигна на черното небе, Новак спря зачервените си от напрегнатото вглеждане очи на спящия Рид, побутна го леко по рамото:

— Знаеш ли, Сандро, ние сме убили с теб живо същество... И то много по-високо организирано от нас хората.

— Как?! Какво?! — Сандро облещи очи. — Нима в „торпедката“?...

— Не, не в „торпедката“ — прекъсна го Новак. — Не в „торпедката“, а хм... — трябваше по-рано да се досетим, — а самите „торпедки“ са живи същества... И навярно няма никакви други същества на тази планета.

— Защо „убили“? — тихо и неуверено измърмори Сандро, като гледаше встрани. — Та аз не знаех какво смяташ да правиш...

Новак го погледна удивено, но премълча.

Преди да отлетят обратно целият екипаж на „Фотон-2“ се събра в общата кабина, за да обсъдят резултатите от експедицията.

Последен докладваше Новак.

— Когато за втори път се отправихме към Странната планета, за да установим връзка с някакви „невидими“; но несъмнено разумни същества, ние все пак си ги представяхме подобни на нас. Необходими бяха дълги наблюдения, за да проумеем най-сетне очевидното: че тези „летателни апарати“ тези „торпедки“ са именно живите същества, населяващи Странната планета. Странна планета, странен живот... Той прилича не на нас хората, а на сложните механизми и уреди, създадени от ръцете и ума на човека: на електрическите мотори, на фотоелементите, ракетите, електронните математически машини. Електромагнитното движение, телевизията, космичните скорости, радиолокацията са естествени, органични свойства на „торпедките“.

Новак помълча замислен, като въртеше в пръстите си мъничък полупроводников триод. После продължи:

— Ето как си обяснявам различията между нас и тях: ние сме разтвори, те — кристали. Ние сме „сглобени“ от клетки, които са всъщност доста сложен воден разтвор на различни вещества и съединения. Водата е основа на нашия живот, нашите тъкани се състоят две трети от вода. А те, „торпедките“, се състоят от различни прости и сложни кристали — метални, полупроводникови и диелектрически. И това е всичко. Както знаете, елементарният носител на енергията в разтворите е йонът. В кристалите носителът на енергията е електронът. Цялото непреодолимо различие между нашия — органичен и техния — кристален живот се определя от простия физически факт: при равни електрически заряди йоните притежават хиляди, десетки и дори стотици хиляди пъти по-голяма маса от електроните. Всички наши жизнени процеси — и нервните, и мускулните — се извършват благодарение на преместването и

изменението на енергията на йоните и неутралните молекули, благодарение на обмяната на веществата. Те нямат обмяна на веществата. Вместо нея — обмяна на електронна енергия. Ние усвояваме енергиите по околен химичен път: като разлагаме и окисляваме храната. „Торпедките“ могат да се „хранят“ непосредствено със светлина и топлина като кристални термо- и фотоелементи. Те съсредоточават в себе си огромна енергия и могат да развиват истински космични скорости...

— Кристални същества... — замислено повтори Сандро. Очите и страните му горяха. — Като си помисля само, че за минута те могат да измислят повече, отколкото аз за месец! Цял водопад от мисли и какви мисли... Бих искал да бъда „торпедка“ поне за няколко часа.

— Почакай, Антон — каза Патрик Лоу. — Ако това е живот и, както вие твърдите, разумен, тогава той трябва да бъде съзидателен. Къде е това, което те са създали? Планетата има съвсем див вид.

— Мислих за това — усмихна се капитанът. — Всичко се обяснява извънредно просто: на тях — кристалните същества — може това да не им е необходимо. Вместо да създават и усъвършенствуват машини и уреди, те самите се развиват... Миналата експедиция ние видяхме не „торпедки“, а „самолетчета“ — ето как са се изменили те за двадесет години.

— Но може ли да ги смятаме за разумни същества, щом няма никакви следи от колективен труд — възрази Лоу. — Може това да са кристални животни.

— Има! Има следи! Наистина това едва ли може да се нарече съзидание... Имам предвид изчезването на атмосферата на Странната планета. Изглежда, атмосферата им е пречела да летят, пречела им е да увеличават скоростта си и „торпедките“ са я унищожили.

Лоу не се предаваше:

— Ако са разумни същества, защо тогава не общуват с нас? Защо не отговориха на кинограмата ни?

— Виждате ли, Патрик... — Новак помълча, като обмисляше отговора си, — страхувам се, че на тях им е несравнимо по-трудно да ни разберат, отколкото ние да ги разберем. „Торпедките“ мислят и се движат с такава огромна скорост, че за тях е толкова трудно да ни наблюдават, колкото за нас да видим растежа на дървото. Спомняте ли си? За да ни разгледат по-внимателно, „торпедките“ пикираха... Кой

знае дали не вземат за живи същества звездолета и разузнавателната ракета, а не самите нас?

Максим Лихо, беловлас гигант с простодушни сини очи, се приближи до Новак и като го гледаше в очите, каза:

— Слушай, Антон, ако си се досещал, че „торпедките“ са разумни същества, защо тогава... не знам как да се изразя... с една дума защо свали „торпедката“? Не биваше да вършиш това.

Новак недоумяващо вдигна вежди:

— Но... догадката трябваше да се провери. Иначе щяхме да отлетим, без нищо да разберем. И после, помниш ли първата експедиция? Те също не се церемоняха с нас.

— Да, но онези бяха съвсем други. Според твоята хипотеза те толкова се отличават от сегашните, колкото питекантропите от нас. Да се убие мислещо същество, притежаващо може би по-висш разум от нашия... не, това не биваше да се случва. Какво ще си помислят за нас, хората на Земята? — Максим Лихо поклати глава и упорито повтори: — Не биваше да правиш това.

Останалите мълчаха. Новак стана от креслото.

— Разбира се, трудно е изведнъж всичко да се премисли. Но занапред ще имаме достатъчно време за размишления. Съвещанието свърши. А сега — в гласа му прозвучаха властни, командни нотки, — всички да се приготвят за старт.

Новак се излъга: време за размишление нямаше.

Тялото с очертания на космичен кораб пръв забеляза Сандро Рид. „Фотон-2“, набирайки скорост, вече десето денонощие кръжеше около Проксима и излизаше на изчислената инерционна траектория, която трябваше да го отведе към Слънчевата система. Членовете на екипажа, приковани към креслата от четирикратното претоварване, бяха потиснати от принудителното безделие и неподвижност. Сандро си бе избрал по-удобно място — обсерваторията — и наблюдаваше съзвездията. И именно той забеляза тялото, затъмнило част от смалващия се диск на Проксима. „Фотон-2“ вече се движеше с повече от четиридесет хиляди километра в секундата, но петното не изоставаше, дори обратно, приближаваше се. Ослепителните

експлозии от изгарящия в дюзите на звездолета антихелий му пречеха да разгледа както трябва формата на петното.

Сандро се свърза с командната кабина.

— Антон! Трябва да изключим двигателите.

— Какво има? — В екрана се виждаше как Новак от изумление се мъчи да стане от креслото.

— Зад нас лети нещо... Някакво тяло.

Всъщност петното едва ли можеше да се нарече „кораб“: това беше плътен рой от няколко хиляди „торпедки“! Роят се движеше, като приемаше ту формата на кълбо, ту се източваше в елипсоид. От вътрешността на роя струеше ярка променлива светлина. Имаше ритмична връзка между измененията в яркостта на светлината, колебанията във формата на роя и движенията му. Сякаш някакво централно ядро тласкаше с експлозии-импулси роя напред, разтегляйки го в елипсоид. После „торпедките“ отново се скупчваха.

Всички се бяха събрали в обсерваторията и мълчаливо наблюдаваха приближаването на роя. Той нарастваше с всеки импулс.

— Интересно, как ли се движат? — замислено проговори Максим Лихо.

— Капитане, капитане, те ни настигат! — Винаги невъзмутимият и сдържан Ло Вей изглеждаше разтревожен. — Остават десет-дванадесет хиляди километра... Не е ли време да включим двигателите?

— Ще почакаме още — без да откъсва очи от окуляра, отвърна Новак.

... Когато между „Фотон-2“ и „торпедките“ остана не повече от хиляда километра, лъчението в роя изведнъж престана. И невидим, той се сля с черната пустота на космоса. Сандро включи радиотелескопа: на екрана се появи висящо в пространството кълбо.

— Изглежда, не мислят да ни нападнат — облекчено въздъхна Торена.

— Разбира се! Те прекрасно можеха да сторят това на Странната планета... Просто имат намерение да летят след нас към Слънчевата система, ето каква е работата — Новак изгледа изпитателно събралите се. — Вие как мислите?

— Чудесно! — Сандро беше във възторг. — Да запознаем хората с кристалните същества!...

— На „торпедките“ може да се предостави Меркурий — делово добави Максим Лихо. — Условията там са сходни с тези на Странната планета. Нека си основат колония... Знам какво те безпокои, Антон! — Максим погледна внимателно капитана. — Напразно... Човечеството е достатъчно силно, за да се справи с тях, ако бъде необходимо... Но аз не вярвам, че ще се стигне до конфликт. Мислещите същества винаги ще намерят начин да се разберат помежду си.

Антон Новак стисна челюсти, но нищо не му отвърна и се обърна към Торена:

— Твоето мнение, Юлий?

— Трябва внимателно да изучим как се движи роят.

— А твоето, Ло Вей?

Ло веднага отвърна:

— Те не искаха да общуват с нас, дори не се опитаха поне някак да ни съобщят, че ще полетят след нас... Това ме кара да бъда нащрек.

— А вие какво мислите, Патрик?

— Откровено казано, на мен ми харесва идеята да ги отведем на Земята... А вашето мнение, капитане?

— Моето мнение? — Новак изгледа всички и каза натъртено: — Трябва на всяка цена да се отървем от тях.

Вече четиридесет денонощия звездолетът набираше скорост. „Фотон-2“ се движеше почти със субсветлинна скорост, но роят не изоставаше. Отдалечеше ли се звездолетът на няколко хиляди километра, той веднага го стигаше с гигантски скокове-експлозии. Юлий Торена изследва спектрите на експлозиите, но можа само да каже, че това не е енергията на антивеществото. „Торпедките“ познаваха някакъв друг принцип на движение, не по-малко резултатен.

Когато капитанът изключи за няколко часа двигателите, за да си отдъхнат от изнурителната тежест на ускорението, всички се събраха в общата кабина и отново заспориха какво да правят с торпедките.

— Не само, че не трябва да ги отведем с нас на Земята, но дори не бива да им показваме посоката към Слънчевата система — доказваше Новак. — Смешно е да се мисли, че ще се задоволят с Меркурий. Те ще завладеят цялата система.

— Защо ги считаш за завоеватели, Антон — възпротиви се Сандро. — Нима ние се стремим към другите светове от желание да

покорим някого? Най-вероятно е жаждата за знания да ги кара да ни следват.

— Знанията не са нужни просто тъй, а за по-нататъшно развитие на живота, Малчо. На „торпедките“ им са необходими нови земи. Около Проксима обикаля само една планета. На тях им е тясно на нея. Когато на хората преди двеста години им стана тясно на Земята, започнаха да заселват Марс и Венера, създадоха атмосфера на Луната. А „торпедките“ няма къде да се даянат.

— В Слънчевата система има място и за тях, и за нас. Защо да подозираме, че ще се стремят да унищожат хората? — намеси се Патрик Лоу.

— Защото между хората и тия кристални същества не може да има нищо общо — горещеше се Ло Вей. — Бълнуването на една повредена електронна машина е по-близо до нашето мислене, защото все пак ние програмираме нашите машини. А те... те не познават чувствата ни, възприятията ни и не ще разберат мислите ни. Ние сме принципиално различни. На нас ни е нужен въздух, на „торпедките“ той им пречи да летят. На нас ни е необходима вода, за тях тя може дори и да е вредна. На нас ни е нужна органична храна, на тях лъчиста енергия.

— Глупости! — раздаде се увереният глас на Максим Лихо. — Между мислещи, творящи същества не може да има непроходима пропаст. Те ще ни разберат!

— А какво от това? — след Максимовия бас тънкия глас на Ло Вей звучеше неубедително. — Ще разберат, че сме късчета пихтиеста материя, с нищожно малък запас вътрешна енергия, с угнетяващо бавен темп на мислене и движение и не ще почувствуват към нас нито симпатия, нито жалост...

Това се случи на шестдесет и осмото денонощие. „Фотон-2“ трябваше да направи последния завой, за да излезе на инерционната траектория. Новак седеше вцепенен пред приборите в командната кабина. Едно леко движение на дясната ръка, само малко завъртане на ръчката на регулатора, незначително усилие и всичко ще се реши: в дюзите по десния борд на „Фотон-2“ ще почне да постъпва малко повече ядрено гориво, толкова повече, колкото е необходимо, за да

може космичният кораб с безопасно за екипажа ускорение да завие малко по-вляво и да излезе от изчисления курс към Слънчевата система.

Движение на ръката... Курс малко по-вляво. И той ще покаже на „торпедките“ пътя към нашето Слънце. По-нататък те вероятно няма да се движат зад „Фотон-2“, а ще го изпреварят. „Ние не ще успеем да предупредим Земята, а когато те се появят в Слънчевата система, събитията ще се развият много бързо. Преди още хората да ги забележат, «торпедките» вече ще са взели решение и ще почнат да действуват. Та техните «дни» са секунди. Какви ли решения ще вземат? И какви ли действия ще последват?...“

Автоматичният писец чертаеше по движещата се лента на звездната карта курса на звездолета. Червената линия започна видимо да се отклонява вдясно от изчислената синя. Но Новак не хвана регулатора. Като хипнотизиран гледаше автоматичния писец. Той пълзеше по мащабните квадратчета, отмервайки милиони километри... „Е, Антон Новак, прав ли си, или не си прав? Ще можеш ли да поемеш тази огромна отговорност, или ще оставиш събитията сами да се развиват?“

Ръчката на регулатора си стоеше в предишното положение. Сега всяка секунда звездолетът се отдалечаваше със стотици хиляди километри от инерционната крива, от пътя към Слънчевата система, от пътя към Земята...

Някакво особено спокойствие изпълни душата на Антон Новак: въпросът, как да се отърват от роя кристални същества, беше вече само физическа задача. И тази задача трябваше да се реши колкото се може по-скоро.

Новак погледна неуверено стоящия до него пластмасов куб на робота-изчислител, поклати глава: такава задача не бе предвидена в програмата на робота. Да го програмира отново? Май по-просто ще е сам да я реши. Новак дръпна с усилие лист хартия и се задълбочи в изчисления.

... Пръв забеляза отклонението на звездолета пак Сандро. Разтревоженият му глас се разнесе в командната кабина:

— Антон! Какво се е случило? Отклонихме се от курса.

„Рано забеляза — с досада си помисли Новак. — Нужни са още около тридесет часа за ускорение.“

— Сега ще ти обясня, Сандро... — Новак включи всички кабинни. — Внимание! Внимание! Звездолетът се движи под ъгъл четиридесет и два градуса по отношение на набелязания курс към Бета на Голямата Мечка. Външна скорост — двеста и шестдесет хиляди километра в секундата. Субективна скорост — петстотин осемдесет и пет хиляди километра в секундата.

— Това е удар в гръб! — зачу се яростният вик на Патрик Лоу. — Искаш да не се върнем на Земята?!

— Не успяхме да се отскубнем от роя на „торпедките“ — продължи Новак. — След тридесет часа ще бъде предприет опит да се унищожи роят...

— Няма да направиш това! — загърмя във високоговорителя гласът на Максим. — Ти си полудял.

„И тъй, двама против... Но докато работят моторите, никой нищо не ще може да стори — помисли си Новак.“

— Позор! Нечувано предателство!

„Трима... И Торена е с тях. Жалко, сега той ми е много нужен, за да наблюдава движението на роя.“

— Това е отмъщение, отмъщение! — Гласът на Сандро трепереше от възмущение. — Аз знам: той си отмъщава на „торпедките“ за първата експедиция, когато на Странната планета загина Ана...

„Четирима... И Малчо е с тях. Лошо... — Страх обзе за секунда Новак. — Нима ще остана сам? Не ще мога нищо да направя... Тогава, остава само едно: Звездолетът ще продължи да се движи по този курс. Ние няма да се върнем на Земята...“

Високо и съвсем бавно той каза:

— Имаме на разположение около петдесет часа по субективно време. Ако дотогава успеем да унищожим роя, запасите от антихелий ще ни стигнат, за да се върнем на инерционната траектория. В противен случай „Фотон-2“ не ще може да се върне в района на Слънчевата система.

— Не е вярно, Новак! — викна Торена. — Запасът ни от антихелий е много по-голям. Той ще стигне за месец отклонение.

— Трябва да се има предвид — с подчертано равнодушие възрази Новак, — че част от антихелия ще трябва да изразходим за унищожаване на „торпедките“... — Той помълча. — Заповядвам на

членовете на екипажа да прекратят безплодните спорове. След спирането на двигателите всички да се съберат в общата кабина за разработване план на действие.

— Аз съм с вас, Новак! Чувате ли? — това каза Ло Вей. В тънкия му глас звучеше твърда решителност. — Вие сте прав и аз съм с вас!

В същия миг от високоговорителя се разнесе гласът на Максим Лихо:

— Вие сте двама — ние четирима. Няма да ви позволим да извършите престъпление! Чувате ли?

... Разбира се, безсмислено беше да ги вика в общата кабина. Просто Новак извърши престъпление, най-подло обмислено и това той нямаше да забрави до края на живота си. Като изключи общия микрофон, той предупреди Ло Вей малко да позакъснее. Срещнаха се пред вратата на общата кабина. Ло Вей беше бледен, но решителен:

— Какво смятате да правите?

— Най-напред да ги заключа тук — Антон кимна към вратата. Иначе ще ни попречат...

— Какво говорите, Новак!... — Ло Вей се намръщи и наведе глава. — Но това е... — той с мъка намери почти забравената дума, — това е измама. Ние ще летим заедно още четири години! Как ще се гледаме в очите?

— Друг изход няма... — глухо отвърна капитанът. — Може би по-късно те ще разберат, че сме направили това заради човечеството...

Горе в стената имаше запасна херметична врата в случай, че метеорит пробие обшивката на кораба и въздухът от коридорите започне да изтича в пространството. Новак разби стъклото на автомата, натисна клавишите и блестящият брониран щит шумно се спусна до пода. Ло Вей завинти здраво двете скоби — горе и долу на вратата...

Всичко бе извършено така бързо, че в залата нищо не успяха да разберат. Но щом Новак отмести ръката си от автомата, в ясният свят на мислите и постъпките му нахлу нещо срамно и мръсно. Там, зад вратата, бяха другарите му, с които той живееше, работеше, споделяше опасностите и радостите от успехите. Пламенният, вечно увлечен в нови идеи Торена, хладнокръвният и умен експериментатор Патрик Лоу, Максим, с когото преживяха несполуките и мъките на първата експедиция на Странната планета, Сандро... Антон погледна Ло Вей и

видя в очите му същото: погнуса и отвращение към себе си и към него, Новак.

Това чувство бе толкова силно, че те за малко не се спуснаха да развинтват скобите. После и двамата се овладяха.

— Антон, защо развихте такава невероятна скорост? Трудно ще бъде да се върнем на нужната траектория.

— При по-малка скорост разузнавателната ракета с товара антихелий ще измине разстоянието от „Фотон-2“ до роя за четиридесет-петдесет секунди. За „торпедките“ това е огромно време. Те ще успеят да я забележат и ще я заобиколят или просто ще се разлетят — гласът на капитана звучеше глухо. Той завърши монтирането на тежкия контейнер с антихелий на носа на разузнавателната ракета и се обърна към Ло Вей: — Готово ли е всичко?

— Готово... — Ло Вей настройваше ракетата на автоматично управление. Той огледа уредите и замислено повтори: — Всичко е готово.

През съединителната камера те излязоха от разузнавателната ракета в коридора на звездолета. Новак изключи тока на електромагнитните крепители: сега разузнавателната ракета висеше в отвора на електромагнитния катапулт, свързан с „Фотон-2“ само с притегателната сила.

Антон и Ло се запътиха към носа на звездолета, към таблото за управление на катапулта. Ло Вей изведнъж спря пред вратата на общата кабина.

— Вижте, Антон!

В бронирания щит зееше кръгъл отвор с назъбени разтопени краища. Ло Вей провря главата си и погледна в залата — беше празна.

— Изрязали са я с електрожен... — Новак докосна края на отвора. — Сега те ни търсят. Да побързаме!

В пространството зад звездолета се мяркаха блестящи концентрични кръгове на бързо пробягващите звезди. В центъра на звездния вихър някъде се намираше и летящият рой на „торпедките“. Ло Вей насочи към него параболичните антени на радиотелескопите. На екрана се появи кълбовидното натрупване от пулсиращи точки.

Ло Вей съсредоточено измери разстоянието между звездолета и роя, за да предаде последните поправки на автоматите на ракетата —

бомба.

— Антон, трябва да ги предупредим, че ще има силен тласък.

— Вярно... — Капитанът кимна и включи микрофона. — Внимание! Максим, Сандро, Лоу, Торена! Сега ще последва силен тласък. Вземете предпазни мерки... Внимание!

В отговор по вратата на командната кабина загърмяха удари.

Новак смутено погледна Ло Вей.

— Те са отвън, пред вратата... Нищо не са чули, в коридора няма високоговорители. Какво да правим? — той се поколеба за секунда, после отиде до вратата, рязко я разтвори и закрепя оглушително: — Всички да се отдръпнат от вратата! Ще има силен тласък! Хванете се за скобите!

В коридора стояха и четиримата, тежко дишащи, с яростни лица. За миг те се стъписаха, но тозчас мълчаливо нахълтаха в командната кабина.

— Ло, включвай! — с последни усилия, удържайки натиска, викна Новак.

Всички замряха, но вместо тласък прозвуча смутеният вик на Ло Вей:

— Гледайте! Гледайте!

Не само на екрана, но и през илюминаторите се виждаше как роят от „торпедки“ оживя, целият засвети и се разлетя встрани. Но ето „торпедките“ отново се скупчиха, замигаха ярки експлозии. В първата минута астронавтите не разбраха защо всяка следваща експлозия беше все по-слаба и по-слаба.

— Изчезват! — шумно си отдъхна Максим.

Скоро ритмично пулсиращата точка едва се различаваше между звездите. В екрана на радиотелескопа изображението на роя избледня, изчезна. Астронавтите мълчаливо се спогледаха.

Какво, да не се изплашиха? — учудено сви рамене Лоу.

— Не. Те разбраха... — замислено каза Максим Лихо. — „Изплашиха се!“ Та няколко „торпедки“ без всякакво усилие можеха да разрушат звездолета ни. Те ни разбраха, ето каква е работата! Дори „разбраха“ не е точната дума... „Торпедките“ навярно отдавна са проумели какви сме. Може би още на Странната планета. Да-да! — Той тръсна глава. — Разбрали са, че ние не сме само „нещо“ — едва жива белтъчна материя, но и някои. Разбрали са, че са се срещнали с

високо организиран и мислещ живот, развиващ се по свои закони, стремящ се към свои цели. Може все пак да са схванали нашата кинограма. За тях да ни разберат, е било наистина несравнимо по-трудна задача, ти си бил прав, Антон...

Новак погледна другарите си.

— Считам, че не бива да бъда повече ваш капитан... Изберете си друг...

— Защо приказваш така, Антон! — Патрик Лоу се намръщи от досада. — В края на краищата всеки отстояваше своето, както можеше.

— И засега, още никой не е прав... — добави Торена.

— Антон го смуцава това, което ние вече забравихме... — Издрасканите бузи на Сандро се разтегнаха в лукава усмивка. — Как... как ни затвориша в общата кабина... с една дума... — Общият смях още повече го обърка. — Не мисли повече за това, Антон.

— Разбира се! — Максим сложи ръка на рамото на Новак. — Както виждаш, всичко стана нито по твоему, нито по нашему. Каквото и да говорим, умници са тия „торпедки“. Ние ще полетим пак за Странната планета и ще се разберем с тях, ще видиш!

Дори и да не беше се свило гърлото на Новак, той все едно не би могъл да каже на другарите си това, което искаше. Защото това не бяха мисли, а чувства — а той не умееше да ги изразява, стесняваше се. Капитанът просто извърна глава към звездната карта, която висеше на стената, и я гледа повече отколкото беше необходимо. После се обърна към екипажа:

— Връщаме се на инерционната траектория. Всички по местата си.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 2 от 1966 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.